

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 23 april 2024
Ons kenmerk 17/5.14/2024000626
Behandeld door thema Bestuur, Public Affairs & Juridische zaken
Onderwerp: Jaarverslag 2023 MKB Fonds Drenthe
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij treft u ter informatie het Jaarverslag 2023 van het MKB Fonds Drenthe aan. De provincie Drenthe is 100% aandeelhouder van het MKB Fonds Drenthe. In het kader van de sturing op verbonden partijen is afgesproken dat uw Staten tijdens de exploitatiefase jaarlijks worden geïnformeerd door middel van een jaarverslag en begroting van verbonden partijen. De begroting en het jaarplan voor 2023 zijn op 7 februari 2023 aan uw Staten toegezonden. Het Jaarverslag 2023 is door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) op 23 april 2024 goedgekeurd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant.

Relatie met provinciaal doel

Het MKB Fonds biedt mogelijkheden voor financiering van groei en innovatie. Via het MKB Fonds Drenthe bieden we bedrijven in Drenthe een goede ondersteuningsstructuur. Dit biedt een basis voor starters en groeiers, innovatie, internationale handel en financiering.

Het MKB Fonds heeft een negatief resultaat behaald van € 290.130,--. Het verlies is lager dan de voorgaande jaren; dat komt doordat veel minder voorzien hoefde te worden op participaties en leningen en ook doordat eerder voorziene bedragen vrijvielen. Daarnaast is een opbrengst op participaties van € 225.000,-- gerealiseerd, waardoor het verlies beperkt bleef. De opbrengsten waren dan ook hoger en de bedrijfskosten waren in 2023 per saldo lager dan het voorgaande jaar. In het Jaarplan 2023 werd uitgegaan van een totaal verlies van € 942.515,--. Het verlies is daarmee ook een stuk lager dan begroot. De directie heeft voorgesteld het verlies aan de algemene reserves te onttrekken.

De provincie heeft nu, inclusief de lening van € 10 miljoen die in september 2021 is verstrekt, € 23,1 miljoen aan initiële middelen ter beschikking gesteld aan het MKB Fonds Drenthe. Het is overigens nog niet nodig geweest om de lening op te nemen en ultimo 2023 waren de beschikbare liquide middelen nog € 3,3 miljoen.

De initiële middelen zijn bedoeld om de Drentse economie en werkgelegenheid te ondersteunen en te versterken. Sinds de start heeft het MKB Fonds Drenthe € 12,8 miljoen verstrekt aan Drentse ondernemingen ter versterking van het mkb. Daarnaast is er nog bijna € 0,6 miljoen toegezegd aan ondernemingen, dat nog niet is uitbetaald. Vanuit private investeerders is tegelijkertijd € 37,8 miljoen verstrekt aan deze ondernemingen. Van de € 13,1 miljoen die de provincie direct bij de start beschikbaar heeft gesteld, is nu nog ruim € 6,1 miljoen als eigen vermogen binnen het MKB Fonds Drenthe beschikbaar. Ook in 2023 is er nog geen sprake van revolverendheid. De totale (rente)baten zijn in 2023 wel hoger dan het voorgaande jaar, maar liggen de afgelopen jaren structureel onder het niveau van de beheerkosten. Ook is het aantal aandelenparticipaties in de portefeuille beperkt, waarmee de kans op incidentele baten uit exits in de toekomst beperkt is. Overigens is zoals hiervoor aangegeven in 2023 wel een opbrengst op participaties van € 225.000,-- gerealiseerd.

De RvC geeft aan dat het jaar 2023 voor het MKB Fonds Drenthe nog niet de groei bracht die het had gehoopt en ambieerde. Zij refereert daarbij aan de in 2023 door E&E advies uitgevoerde quickscan (die uw Staten bij de brief van 3 oktober 2023 hebben ontvangen), waaruit bleek dat de prestaties van het fonds nog altijd sterk beïnvloed worden door de coronapandemie. De omvang van de doelgroep van het MKB Fonds Drenthe is door toedoen van corona aantoonbaar kleiner geworden. Het is daarmee zeer aannemelijk te veronderstellen dat externe marktomstandigheden een voornamelijk verklaring vormen voor de achterblijvende prestaties. De directie schrijft daarover: *“Mede als gevolg van de hogere financieringslasten, hoge inflatie en onzekere marktvooruitzichten, stond het ondernemersvertrouwen in 2023 nog steeds onder druk en hierdoor was het MKB terughoudender met het plegen van grote investeringen. Ook Drentse ondernemers hebben, ondanks het ogenschijnlijk terug veren van de economie op investeringsvlak, nog steeds een afwachtende houding”.*

Er is in 2023 in totaal bijna € 1,5 miljoen aan leningen verstrekt. Er zijn geen nieuwe aandelenparticipaties aangegaan. De portefeuille van het MKB Fonds bevatte eind 2023 19 ondernemingen, waarbij 243 fte's werkzaam zijn.

Doorkijk 2024

In 2024 kijken wij hoe wij de resultaten van het MKB Fonds kunnen verbeteren. Doordat het MKB Fonds risicovoller mag financieren dan traditionele financiers (zoals banken), kan een gezamenlijk financieringsaanbod uitkomst bieden voor bedrijven. Op deze wijze versterkt het MKB Fonds de Drentse economie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Geef je ambities een kans

JAARVERSLAG 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
01 Personalia	4
Personalia	5
02 Verslag van de RvC	6
Verslag van de Raad van Commissarissen	7
03 Verslag van de directie	9
Verslag van de directie	10
04 Jaarrekening	14
Geconsolideerde balans	15
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	16
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023	17
Toelichting op de geconsolideerde balans	22
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	24
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	26
Enkelvoudige balans	28
Enkelvoudige winst-en verliesrekening	29
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening	30
Toelichting op de enkelvoudige balans	31
Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening	33
05 Overige gegevens	35
Overige gegevens	36
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	36
06 Profielschets Raad van Commissarissen	39
Profielschets Raad van Commissarissen	40

07	Profielschets Investeringscomité	41
	Profielschets Investeringscomité	42

08	Bijlagen	43
	Bijlage 1 Participaties en leningen	44

01 Personalia

Personalia

Raad van Commissarissen

- Mw. drs. Roelie Lubbers-Hilbrands RA (voorzitter)
- Dhr. Henk ten Hulscher
- Mw. Haskia Kramer

Investeringscomité

- Mw. mr. Cathalijne Elings (voorzitter, t/m 31 december 2023)
- Mw. Henriëtte Herbschleb-Vaalburg (vanaf 1 mei 2023)
- Dhr. Bjorn Cramer (vanaf 1 juli 2023)
- Dhr. Migchiel van der Zee (t/m 30 juni 2023)
- Dhr. Sander Prinsen (van 1 januari t/m 30 april 2023)

Directie

- Dhr. Rob Drees
- *Dhr. Marco de Jong (gevolmachtigde)*

Investment Management

- Mw. Emmy Saimi-Roozeboom
- Dhr. Dave de Groot (t/m 31-08-2023)

Directie en Investment Management zijn namens fondsbeheerder N.V. NOM toegewezen.

02 Verslag van de RvC

Verslag van de Raad van Commissarissen

De RvC heeft haar toezichthoudende rol in 2023 vormgegeven door zeven keer bij elkaar in vergadering te komen samen met de directie en de investment managers om de uitvoering van de strategie en de voortgang van het fonds te bespreken. Deze bijeenkomsten vonden plaats in het provinciehuis in Assen, eenmaal bij de IT Hub in Hoogeveen en eenmaal online.

Ongeveer een week voorafgaand aan elke bijeenkomst hadden de voorzitter en de directeur bilateraal overleg om actuele onderwerpen te bespreken en de agenda voor te bereiden. De RvC voert voorafgaand aan elke vergadering een kort vooroverleg om binnen de RvC de agendapunten en de lopende zaken te bespreken.

De bijeenkomst van de RvC samen met de aandeelhouder was in april in het provinciehuis. Het jaarlijkse voorzittersoverleg tussen de voorzitter van de RvC en die van de investeringscommissie (IC) heeft in november plaatsgevonden. Omdat de IC na enkele wijzigingen weer compleet is qua samenstelling, is afgesproken dat in 2024 de voltallige RvC en IC in een overleg bij elkaar komen.

De RvC heeft qua samenstelling in 2023 geen wijzigingen ondergaan.

De RvC heeft haar functioneren geëvalueerd voorafgaand aan de bijeenkomst van november.

Voor het MKB Fonds Drenthe bracht het jaar 2023 nog niet de groei die het gehoopt had en ambieerde. In mei heeft de RvC samen met de directie, investment managers (IM's) en medewerkers van de provincie een brainstormsessie gehouden ten kantore van de NOM in Groningen met de volgende vraagstukken: Waar lopen de IM's in de praktijk tegenaan, welke trends worden waargenomen in het MKB en in Drenthe, wat betekent de relatie met en de rol van het instituut Ik ben Drents Ondernemer (IBDO) en hoe kan de ontstane vacature vanwege het vertrek van één van de Investment Managers worden ingevuld.

In overleg met de Provincie Drenthe is daarna besloten door een extern bureau een quickscan te laten uitvoeren naar de rol van en de kansen voor het MKB Fonds Drenthe. De uitkomsten zijn in een extra RvC-bijeenkomst begin september, samen met directie, IM's en medewerkers van de provincie Drenthe gepresenteerd. Uit de quickscan is gebleken dat de omvang van de doelgroep van het MKB Fonds Drenthe door toedoen van de Covid pandemie aantoonbaar kleiner was geworden. Uit het kapitaalmarktonderzoek kon worden verondersteld dat de markt nog steeds niet volledig kan voorzien in de vraag naar financiering. Het MKB Fonds Drenthe heeft hierin nog altijd een belangrijke functie. De vergelijking met de prestaties van andere fondsen gaven geen directe aanleiding om wezenlijk in te grijpen in de opzet en werkwijze van het MKB Fonds Drenthe. Besloten is dan ook daarin geen verandering aan te brengen. Een andere aanbeveling betrof het verkennen van mogelijkheden van de provincie om de aanwas van financierbare business voorstellen vanuit het MKB in Drenthe te vergroten.

Een mooi startpunt en reden voor nadere kennismaking met de nieuwe gedeputeerde van de provincie Drenthe verantwoordelijk voor het MKB Fonds Drenthe, Willemien Meeuwissen.

Op 7 december heeft de RvC tijdens een sessie in de IT Hub in Hoogeveen nader kennisgemaakt met IBDO. Tevens werd met directie, IM's en medewerkers van IBDO vooruitgekeken naar mogelijkheden voor de toekomst van IBDO.

De wereld is aan het veranderen, de markt eveneens. Ondernemingen dienen flexibel te zijn om vlot in te kunnen spelen op gewijzigde omstandigheden. Het integreren van duurzaamheidsaspecten in het ondernemingsmodel en bedrijfsvoering wordt de norm. De behoeften aan innovaties, onder andere in de energie en rondom

klimaatvraagstukken maar ook door de stijgende arbeidsmarktkrapte, blijven onverminderd groot. Het MKB Fonds Drenthe vervult voor het MKB in Drenthe bij die ambities en uitdagingen nog altijd een belangrijke rol.

Het jaar 2023 werd gekenmerkt door veel terugblikken en evalueren om vervolgens het vizier op de toekomst(mogelijkheden) te richten. Dit vroeg wederom om veel flexibiliteit, veerkracht en oplossingsgerichtheid van de medewerkers. De RvC bedankt de directie, medewerkers en de leden van de Investeringscommissie voor hun inzet in het belang van de ondernemers in Drenthe.

Namens de Raad van Commissarissen,

R. Lubbers-Hilbrands, voorzitter

03 Verslag van de directie

Verslag van de directie

Het MKB Fonds Drenthe, de verzamelnaam voor Drentse Holding B.V. en haar dochters Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V., is een revolverend fonds dat in 2014 is opgericht door de provincie Drenthe (houder van alle aandelen). Het fonds stelt zich tot doel om de Drentse economie en werkgelegenheid te ondersteunen en te versterken, conform het laatstelijk vastgestelde beleid van de provincie Drenthe. De provincie heeft € 23,1 miljoen initiële middelen ter beschikking gesteld aan het MKB Fonds Drenthe om die doelstelling te bereiken. Het fonds richt zich op het verstrekken van risicodragend kapitaal aan Drentse MKB bedrijven in de vorm van aandelenkapitaal, (achtergestelde) leningen en eventueel een combinatie van beiden, per onderneming tot een bedrag van maximaal € 250.000 voor innovatiefinancieringen en €2.500.000 voor ontwikkelingsfinancieringen.

Er is inmiddels bijna € 18 miljoen aan meer dan 60 Drentse ondernemingen toegezegd. Het fonds heeft een diverse portefeuille opgebouwd met daarin enkele koplopers op het gebied van eiwittransitie, groene chemie, social impact en toerisme/leisure.

Kengetallen 2023

Aantal investeringsvoorstellen 2023:	# 6
Totaal commitment investeringsvoorstellen 2023:	€ 1,5 miljoen
Aantal besluiten directie/adviezen IC positief:	# 6
Totaal bedrag uitbetaald commitments 2023:	€ 0,8 miljoen
Totaal bedrag uitbetaald commitments voorgaande jaren:	€ 0,3 miljoen

Sinds de start van het fonds is € 12,8 miljoen reeds gestort en is er nog bijna € 0,6 miljoen toegezegd dat nog niet is uitbetaald.

Vanuit overige (private) investeerders is tegelijk met MKBFD € 37,8 miljoen toegezegd aan de ondernemingen.

**) Het totaal aan bruto commitments (voor intrekkingen) bedraagt € 17,8 miljoen.*

Inleiding

Het afgelopen jaar heeft het MKB Fonds Drenthe (MKBFD) impact gehad op diverse sectoren, waarbij investeringen zijn gedaan in bedrijven die niet alleen de economie stimuleren, maar ook een duurzame en inclusieve groei bevorderen.

2023 was het eerste volledige jaar waarbij Covid geen directe rol meer speelde. De naweën daarvan echter hadden zeker nog wel invloed. Voor veel ondernemingen bleef het daardoor een onrustig jaar. De plotseling en explosief gestegen inflatie speelden ondernemers parten en daarop dienden businessmodellen aangepast te worden. De inflatie had weerslag aan de inkoopzijde, maar ook indirect doordat lonen(eisen) sterk stegen. In 2023 startte de terugbetaling van de coronaschulden; het zorgde voor extra liquiditeitsdruk bij de ondernemingen. Vanuit MKBFD hebben we bij een aantal relaties meegedacht om continuïteit te kunnen bieden o.a. door herstructureringen, de aflossingen aan te passen of gedurende een periode opschorting te verlenen en binnen ons netwerk de relevante verbindingen te leggen. Mede door dat actieve beheer vanuit het MKBFD, zagen we in

portefeuille ondernemingen die de weg omhoog weer hebben gevonden. Dit resulteert in een hoog betalingspercentage rente en aflossingen en vervroegde (volledige) aflossingen en een lager voorzieningenniveau dan voorgaande jaren.

Mede als gevolg van de hogere financieringslasten, hoge inflatie en onzekere marktvooruitzichten, stond het ondernemersvertrouwen in 2023 nog steeds onder druk en hierdoor was het MKB terughoudender met het plegen van grote investeringen. Ook Drentse ondernemers hebben, ondanks het ogenschijnlijk terug veren van de economie op investeringsvlak, nog steeds een afwachtende houding. Zowel het aantal (kleinere) MKB bedrijven als het aantal snelgroeiende bedrijven in Drenthe neemt, voor het derde jaar op rij, af. De omvang van de doelgroep van het MKB Fonds Drenthe is door toedoen van Corona aantoonbaar kleiner geworden. Ondernemingen die wel wisten te ontwikkelen realiseerden behoudende groei vanuit bestaande productiecapaciteit. Vorenstaande zienswijze wordt door de banken en adviseurs bevestigd en is tevens de conclusie uit de quickscan die E&E Advies in opdracht van de provincie Drenthe heeft uitgevoerd. De financieringsbehoefte (en –vraag) vanuit groei en innovatie trok aan gedurende het jaar, zowel in het algemeen als bij MKBFD. Een positieve ontwikkeling, na een drietal jaren waarin de realisaties achterbleven op onze eigen ambities. De kwantiteit van nieuwe financieringsaanvragen groeide naar een redelijk niveau, maar we zien nog veel kwaliteitsverschillen. Tevens zien we een verschuiving in levensfasen: er zijn meer aanvragen van start ups in behandeling. De ervaring leert dat dit type aanvragen vaak een lange doorlooptijd kennen, omdat er meer begeleiding nodig is voordat zij investor ready zijn. Voor dergelijke ondersteuning, maar ook voor kwaliteitsverbeteringen in financieringsaanvragen en businessplannen, verwijzen wij als investeringsfonds, ondernemingen graag door binnen ons ruime netwerk. We zijn op verzoek van de aandeelhouder bij een aantal grote(re) aanvragen van ondernemingen die overwogen zich in de provincie te vestigen, betrokken geweest. Het is als fonds belangrijk om hierbij naar de mogelijkheden te kijken. Het versterkt de regionale propositie en houdt overige financiers aangehaakt. Het is evident dat dergelijke casussen veel van de personele capaciteit vragen en een lage succeskans hebben.

MKB Fonds Drenthe portefeuille in 2023

De portefeuille bevat een brede mix van sectoren, levensfasen en initieel investeringsbedrag. Hoewel het MKBFD een hoog risicoprofiel kent, dragen de investeringen in belangrijke mate bij aan het maatschappelijk rendement en de leefbaarheid van de provincie Drenthe.

Zoals gemeld, is er binnen de bestaande portefeuille veel tijd besteed vanuit het investment management. Dit heeft onder meer tot een tweetal herstructureringen geleid waarbij de door MKBFD verstrekte lening werd omgezet in aandelenkapitaal.

Nieuw in de portfolio zijn:

- **Distribugs** (Meppel). Distribugs is een bedrijf dat insecten verwerkt voor humane consumptie, voor de Europese markt en daarbuiten. De onderneming realiseert een fieldlab waarbij de focus ligt op innovatie en circulariteit met betrekking tot voedsel. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met een aantal kennisinstellingen, waardoor het mogelijk was om een locatie en fieldlab in Drenthe te realiseren.
- **Ter Bron** (Emmen). De onderneming is gestart met de ontwikkeling van de Mantis (een evolutie van de traditionele Hydraulic Workover). Deze is ontworpen om de energietransitie te ondersteunen en de industrie uit te dagen. De Mantis is in staat om o.a. olie- en gasputten zowel onshore als offshore op te ruimen en zwaar onderhoud te verrichten aan geothermische putten met diverse voordelen op het gebied van veiligheid, efficiency en duurzaamheid.

Daarnaast zijn er gedurende het jaar nog twee goedkeuringen aan nieuwe financieringen verstrekt. Deze zullen tot finale closing en storting in 2024 leiden. Tot slot is het interne proces volledig doorlopen van ons nieuw gelanceerde garantieproduct. Met deze regeling willen we een boost voor bedrijven creëren om stappen te maken zonder kapitaalbeslag (voorbeeld export, maar kan ook voor uitvoering, aflevering etc.) ten behoeve van transacties. Dit is bancair vaak niet mogelijk. Het door MKBFD uitgesproken vertrouwen en afgegeven commitment, bleek voor de bestaande financierer overtuigend genoeg om zelf de handschoen op te pakken. Hierdoor hebben we als fonds een belangrijke bijdrage geleverd aan het mogelijk maken van ondernemingskansen, maar werd een uiteindelijke verstrekking van een garantie door MKBFD niet nodig.

Ontwikkelingen en resultaten

Organisatie en governance

Investment manager Dave de Groot heeft in de zomer zijn dienstverband (bij NOM) beëindigd. Hierdoor is het investeringsteam van MKBFD een groot deel van het jaar op halve kracht geweest. Gezien de omvang van de portefeuille en om een gezonde balans te houden tussen de omvang van de portefeuille, leads en organisatie-omvang hebben we daardoor de marketingactiviteiten moeten afschalen. Dit zal in 2024 met de komst van Tim Vonk als investment manager in het eerste kwartaal, tot een nieuwe impuls leiden. Het fonds is Dave veel dank verschuldigd. Hij was vanaf de start van het fonds als investment manager het gezicht naar de ondernemers en verantwoordelijk voor de opbouw van de portefeuille.

Vanwege het getrapte rooster van aftreden zijn in 2023 de maximale zittingstermijnen van de IC leden mevrouw Elings en de heer Van der Zee verstreken. De directie dankt hen voor de jarenlange betrokkenheid en het enthousiasme voor het Drentse MKB en MKB Fonds Drenthe. De heer Prinsen is tussentijds teruggetreden. Met mevrouw Herbschleb-Vaalburg en de heer Cramer heeft het fonds waardige opvolgers. In 2024 zal de heer Robert van Büseck het investeringscomité complementeren.

De directie dankt de medewerkers, RvC en de leden van de IC voor hun constructieve bijdrage aan het succes van MKB Fonds Drenthe.

Vooruitblik 2024

De wereld om ons heen verandert snel. Maatschappelijke bewegingen, uitingen en waarnemingen zoals veilige werkomstandigheden, 'diversity', '(gender) equality', klimaatverandering en verduurzaming noodzaken tot verder kijken dan het investeren in bedrijven, het realiseren van arbeidsplaatsen en een gezond financieel rendement. (Nieuwe) Wet- en regelgeving zoals SFDR, geven de laatste jaren daarbij steeds meer richting. Ook bij collega-investeerders ziet MKBFD het streven naar impact-investeren terug.

In een steeds diverser wordend financieringslandschap onderscheidt MKBFD zich nog steeds, door het verstrekken van risicodragend kapitaal en het nemen van meer risico. Hiermee kan een belangrijke brug worden geslagen naar traditionele financiers. Doordat financieringspartijen gericht op het MKB hun financieringsmodellen telkens meer digitaal en op basis van data inrichten, merken we dat meer en meer financieringsvraagstukken van het MKB buiten de boot vallen. Verder zijn balansposities van ondernemingen aangetast door de achterliggende Covid-jaren en de inflatieschok en zijn financiers terughoudender geworden door de verslechterde marktvooruitzichten. Hier is een rol weggelegd voor het MKBFD.

De rol van Drenthe als regio zal wijzigen naar "een levendige provincie". Daarbij horen vitale dorpen en steden, die een regionale functie kunnen vervullen. De invulling van het MKB, de motor van de Drentse economie, zal daar meer en meer op gaan aansluiten. Een sterkere aansluiting tussen de eerste lijns- en tweede lijnsorganisatie draagt bij aan de ondersteuning van ondernemingen. Kernbegrippen die hier bij horen zijn: innovatie, digitalisering, gezondheid, verduurzaming en vergroening. Het MKBFD draagt bij aan de belangrijke maatschappelijke transitie: groen, slim en met impact. Met de uitbreiding in het investeringsteam en de investeringscommissie in begin 2024, zijn wij daar helemaal klaar voor.

We kijken uit naar een jaar vol innovatie, samenwerking en duurzame groei, waarin de Drentse Holding een essentiële rol speelt als aanjager van economische groei.

Assen, april 2024

Directie Drentse Holding B.V.

04 Jaarrekening

Geconsolideerde balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

	31 december 2023		31 december 2022	
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Participaties en Leningen (1, 2)	2.375.673		2.858.377	
		2.375.673		2.858.377
Vlottende activa				
Liquide middelen (3)	3.309.417		3.672.755	
Overige vorderingen (4)	1.034.754		44.467	
		4.344.171		3.717.222
TOTAAL ACTIVA		6.719.844		6.575.599
PASSIVA				
Groepsvermogen (5)		6.125.167		6.415.297
Kortlopende schulden (6)		594.677		160.302
TOTAAL PASSIVA		6.719.844		6.575.599

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

	2023		2022	
Opbrengsten				
Rente- en provisiebaten (6)	328.075		381.631	
Opbrengst participaties (7)	225.000		13.791	
SOM VAN BEDRIJFSOPBRENGSTEN		553.075		395.422
Kosten				
Voorziening voor financiële vaste activa (8)	134.698		1.196.461	
Overige bedrijfskosten (9)	708.507		596.041	
SOM VAN BEDRIJFSLASTEN		843.205		1.792.502
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		-290.130		-1.397.080
Belastingen (10)		-		-
RESULTAAT NA BELASTINGEN		-290.130		-1.397.080

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023

Algemeen

De onderneming, statutair gevestigd te Groningen is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de Provincie Drenthe. De vennootschap is ingeschreven in het handelsregister onder KvK nummer 60682396 en is gevestigd aan de Paterswoldseweg 810, 9728 BM te Groningen.

De onderneming en haar groepsmaatschappijen handelen tezamen onder de naam MKB Fonds Drenthe.

Uitgangspunt van het MKB Fonds Drenthe is het ondersteunen van de economie en werkgelegenheid in de Provincie Drenthe.

Verslagleggingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De enkelvoudige winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van art. 2:402 BW.

Continuïteit

De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich in 2023 geen stelsel-/ schattingswijzigingen voorgedaan.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van de Drentse Holding B.V. zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Drentse Holding B.V. of de moedermaatschappij van Drentse Holding B.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Algemene grondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de marktwaarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Grondslagen consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden

uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die worden aangehouden om te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de Groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Geconsolideerde deelnemingen

Geconsolideerde deelnemingen	%	Plaats
Drents Innovatiefonds B.V.	100%	Assen
Drents Ontwikkelfonds B.V.	100%	Assen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De overige effecten bestaan uit participaties, vorderingen op participaties en overige leningen. Aandelenparticipaties worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde, onder aftrek van voorzieningen die worden gevormd als de situatie bij de betrokken ondernemingen daartoe aanleiding geeft. Deze waardering tegen kostprijs heeft tot gevolg dat waardestijgingen van participaties niet in de cijfers tot uitdrukking komen. Om een nader inzicht te geven in de verandering van de waarde van de participatieportefeuille wordt in de toelichting op de balans de benaderde marktwaarde vermeld. De benaderde marktwaarde is de beste inschatting die de Drentse Holding B.V. maakt van een mogelijke transactieprijs in een vrije markt onder de gegeven omstandigheden van de betreffende participatie. Voor aandelenparticipaties geldt een concrete exit-strategie.

De benaderde marktwaarde van de aandelenparticipaties komt tot stand middels het portefeuillebeheermodel (Fista). Middels Fista wordt een cijfermatige benadering van de marktwaarde gevolgd en is sprake van meerdere financiële waarderingssystemen. Het model sluit zoveel mogelijk aan op de uitgangspunten van de IPEV (International Private Equity and Venture Capital) echter omdat de portefeuille voor een groot deel bestaat uit start ups en bedrijven in ontwikkeling wordt daar waar nodig afgeweken van deze richtlijn, passend bij de doelgroep. De waardering vindt plaats op basis van de meest objectief mogelijke inschatting (zoals recente transacties). Indien de informatie niet voorhanden is, vindt de waardering plaats op basis van een multiple-benadering, dan wel op basis van intrinsieke waarde van de participaties. De keuze en hoogte van de multiple is gebaseerd op basis van de beste inschatting van het management. Een aanpassing in de keuze en omvang van de multiple kan leiden tot een (materiële) afwijking van de benaderde marktwaarde. De waardering komt gestandaardiseerd en consistent tot stand.

De leningen betreffen zowel leningen aan participaties als leningen aan ondernemingen waarin Drentse Holding B.V. niet participeert. Het betreft hier, behoudens uitzonderingsgevallen, (converteerbare) achtergestelde leningen. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde

onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van Drentse Holding B.V. gehanteerd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Voorziening participaties, leningen aan participaties en overige leningen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald op basis van een beoordeling van de resultaten in het verleden, de te verwachten toekomstige resultaten, het management, de organisatie, de uniekheid van het product en/of de productontwikkeling, de marktpositie en de ontwikkelingen in deze. Wanneer de boekwaarde van een actief naar verwachting niet terugverdiend kan worden, zal er een voorziening worden gevormd voor het verschil tussen de boekwaarde en de te verwachten realiseerbare waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzoningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat.

Rente- en provisiebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa.

Diensten

Opbrengsten van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. De opbrengsten van diensten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn verricht.

Overige kosten

De kosten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo dotaties aan de voorziening voor financiële vaste activa

Voor oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd. Toevoegingen aan deze voorziening komen ten laste van het resultaat.

Rentelasten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Belastingen

De belastingen over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

De vennootschap is met ingang van 1 januari 2016 op grond van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting (Vpb).

Toelichting op de geconsolideerde balans

Bedragen in euro

Financiële vaste activa

Participaties en leningen

	31 december 2023		31 december 2022	
Participaties	290.000		290.000	
Leningen u/g	2.085.673		2.568.377	
		2.375.673		2.858.377

1. Participaties

De benaderde marktwaarde van de participaties bedroeg ultimo 2023 € 0,3 miljoen (2022: € 0,7 miljoen).

	31 december 2023		31 december 2022	
Saldo per 1 januari		290.000		556.737
Bij: Nieuwe participaties	200.000		-	
		200.000		-
Bij: Uitbreiding participaties	-		-	
		-		-
Af: Faillissementen / liquidaties	-		-	
		490.000		556.737
Af: Voorziening		-200.000		-266.737
Saldo per 31 december		290.000		290.000

2. Leningen u/g

Dit betreffen achtergestelde leningen aan Drentse bedrijven.

		31 december 2023		31 december 2022
Saldo per 1 januari		2.568.377		3.233.164
Bij: Nieuwe leningen	650.000		1.017.497	
Bij: Uitbreiding leningen participaties	275.000		500.000	
Bij: Mutatie saldo bijgeschreven rente	57.394		61.539	
		982.394		1.579.036
Af: Ontvangen aflossingen	1.530.400		1.021.602	
Af: Faillissementen / liquidaties	208.874		283.873	
Af: Conversie	-		-	
		1.739.274		1.305.475
Saldo per 31 december		1.811.497		3.506.725
Af/bij: Voorziening		274.176		-938.348
		2.085.673		2.568.377

De gemiddelde looptijd van een lening bedraagt bij aangaan van de financieringsovereenkomst zes jaar waarvan één jaar aflossingsvrij. De gemiddelde rentepercentages ligt op 9.0% mede op basis van toetsing aan Europese regelgeving.

Bij converteerbare leningen kan onder voorwaarden (bij achterstanden in rente- en aflossingsverplichtingen of anderszins) worden geconverteerd in aandelenkapitaal op basis van nominale waarde, actuele waarde, op basis van een vooraf bepaald bedrag per aandeel/totaal of op basis van een nog te bepalen bedrag per aandeel. Bij geen van de converteerbare leningen wordt per balansdatum voldaan aan de conversievoorwaarden.

Het verloop van de voorziening op de participaties en leningen was als volgt:

		31 december 2023		31 december 2022
Saldo per 1 januari		1.911.506		715.045
Bij: Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	134.698		1.196.461	
Bij: Mutatie faillissementen voorgaande boekjaren	-208.874		-	
		-74.176		1.196.461
Voorziening per 31 december		1.837.330		1.911.506

Flottende activa

3. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

	31 december 2023		31 december 2022	
RC Rabobank Drentse Holding	1.727.547		3.000.940	
RC Rabobank Ontwikkelfonds	1.153.887		260.130	
RC Rabobank Innovatiefonds	427.983		411.685	
		3.309.417		3.672.755

4. Overige vorderingen

	31 december 2023		31 december 2022	
Overige vorderingen	1.034.754		44.467	
		1.034.754		44.467

5. Groepsvermogen

Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

6. Kortlopende schulden

Alle vorderingen/schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

	31 december 2023		31 december 2022	
Crediteuren	5.722		23.971	
Overige schulden	588.955		136.331	
		594.677		160.302

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Beheervergoeding

Met N.V. NOM is een beheervergoeding overeengekomen voor de duur van 15 jaar (tot en met 31 december 2029). De restantverplichting op balansdatum bedraagt ca. € 3,2 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen betrekking heeft op het volgende boekjaar.

Stortingsverplichtingen

Ultimo 2023 is er een bedrag van € 0,56 miljoen aan stortingsverplichtingen gecommiteerd die na 31 december 2023 zal worden uitgekeerd voor verstrekte leningen en participaties.

Callopties

Het MKB Fonds Drenthe heeft meerdere callopties verkregen als zekerheid op verstrekte leningen die in vastgestelde situaties uitgeoefend kunnen worden.

Fiscaal verrekenbare verliezen

Van de niet gewaardeerde verrekenbare tijdelijke verschillen en compensabele verliezen per 31 december 2023 ten bedrage van € 4.712.658 is het (nog) niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Drentse Holding heeft met haar dochterondernemingen een fiscale eenheid gevormd. Drentse Holding rekent de vennootschapsbelasting niet aan haar individuele dochterondernemingen door.

Garantiefaciliteit Liberty Mutual

Met Liberty Mutual is een garantiefaciliteit aangegaan voor de periode van 3 jaar. Deze garantiefaciliteit kan ingezet worden ter stimulering van bijvoorbeeld exportplannen van bedrijven, zonder de inzet van kapitaal.

De limiet van de garantiefaciliteit bedraagt € 3 miljoen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

7. Rente- en provisiebaten

	2023		2022	
Rente leningen u/g	328.075		381.631	
Provisiebaten	-		-	
		328.075		381.631

8. Opbrengst participaties

	2023		2022	
Opbrengst participaties	225.000		13.791	
		225.000		13.791

Kosten

9. Voorziening voor financiële vaste activa

	2023		2022	
Dotatie voorziening (i.v.m waardeveranderingen)	134.698		1.196.461	
		134.698		1.196.461

10. Overige bedrijfskosten

De kosten zijn inclusief het van toepassing zijnde bedrag aan BTW.

	2023		2022	
Doorbelaste beheervergoeding NV NOM	570.418		481.392	
Commissarissenbeloningen	22.000		21.999	
IC Beloningen	19.700		14.250	
Accountantskosten	49.004		25.352	
Overige beheerskosten	47.385		53.048	
		708.507		596.041

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2023 waren er geen werknemers in dienst van de Drentse Holding B.V. (2022: 0).

NV NOM is statutair directeur van Drentse Holding B.V. De N.V. NOM heeft over 2023 een totaalbedrag van € 570.418 (incl. BTW) aan beheervergoeding in rekening gebracht bij de Drentse Holding B.V. Deze doorbelaste beheervergoeding bestaat voornamelijk uit personeelskosten. De overige beheerskosten betreffen kosten derden (o.a. marketingkosten, relatiegeschenken en juridisch advies).

10. Belastingen

	2023		2022	
Resultaat vóór belastingen	-290.130		-1.397.080	
Latente vennootschapsbelasting	-		-	
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	-		-	
Vennootschapsbelasting voorgaand boekjaar	-		-	
Belasting over het resultaat		-		-

Enkelvoudige balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

	31 december 2023		31 december 2022	
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Deelnemingen (11)	-	-	-	-
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa (12)	4.991.924		3.574.659	
Liquide middelen (13)	1.727.920		3.000.940	
		6.719.844		6.575.599
TOTAAL ACTIVA		6.719.844		6.575.599
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Gestort en opgevraagd kapitaal (14)	100.000		100.000	
Agioreserve (15)	13.000.000		13.000.000	
Algemene reserve (16)	-6.684.703		-5.287.623	
Onverdeeld resultaat (17)	-290.130		-1.397.080	
		6.125.167		6.415.297
Kortlopende schulden (18)		594.677		160.302
TOTAAL PASSIVA		6.719.844		6.575.599

Enkelvoudige winst-en verliesrekening

Bedragen in euro

	2023		2022	
Resultaat uit deelnemingen	417.265		-803.027	
Overige baten en lasten	-707.395		-594.053	
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		-290.130		-1.397.080
Belastingen (19)		-		-
RESULTAAT NA BELASTINGEN		-290.130		-1.397.080

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2023 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge art. 2:402 BW.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en enkelvoudige winst- en verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Vergelijking met verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Algemene grondslagen

Financiële vaste activa

De deelnemingen die 100% worden geconsolideerd in de enkelvoudige jaarrekening worden tegen netto-vermogenswaarde gewaardeerd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen.

Toelichting op de enkelvoudige balans

11. Deelnemingen

De deelnemingen in Drents Ontwikkelfonds B.V. en Drents Innovatiefonds B.V. worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde.

	31 december 2023		31 december 2022	
Saldo per 1 januari		-		-
Resultaat deelnemingen	417.265		-803.027	
Voorziening deelnemingen	-417.265		803.027	
		-		-
Saldo per 31 december		-		-

12. Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2023		31 december 2022	
Vordering op Drents Innovatiefonds	1.000.000		1.000.000	
Vordering op Drents Ontwikkelfonds	4.889.084		4.889.084	
Overige vorderingen	1.000.000		-	
		6.889.084		5.889.084
Af: Voorziening obv resultaat deelneming	1.897.160		2.314.425	
		1.897.160		2.314.425
		4.991.924		3.574.659

13. Liquide middelen

	31 december 2023		31 december 2022	
RC Rabobank Drentse Holding	1.727.920		3.000.940	
		1.727.920		3.000.940

14. Gestort en opgevraagd kapitaal

	31 december 2023		31 december 2022	
Gestort aandelenkapitaal Drentse Holding		100.000		100.000

Het aandelenkapitaal van de Drentse Holding B.V. bestaat uit 100 gewone aandelen met een omvang van € 1.000.

15. Agioreserve

	31 december 2023		31 december 2022	
Agioreserve		13.000.000		13.000.000

16. Algemene reserve

	31 december 2023		31 december 2022	
Saldo per 1 januari		-5.287.623		-4.753.127
Bij: Winstbestemming: resultaat voorgaand jaar	-1.397.080		-534.496	
		-1.397.080		-534.496
Saldo per 31 december		-6.684.703		-5.287.623

17. Onverdeeld resultaat

	31 december 2023		31 december 2022	
Saldo per 1 januari		-1.397.080		-534.496
Af: Winstbestemming	1.397.080		534.496	
Bij: Resultaat boekjaar	-290.130		-1.397.080	
		1.106.950		-862.584
Saldo per 31 december		-290.130		-1.397.080

Resultaatbestemming voorgaand boekjaar

In de Algemene vergadering van Aandeelhouders d.d. 21 april 2023 is de jaarrekening voorgaand boekjaar vastgesteld en is besloten om het verlies ad. € 1.397.080 te onttrekken uit de algemene reserve.

Voorstel resultaatbestemming

De directie stelt voor om het verlies van ad € 290.130 te onttrekken uit de algemene reserve.

18. Kortlopende schulden

	31 december 2023		31 december 2022	
Crediteuren	5.722		23.971	
Overige schulden	588.955		136.331	
		594.677		160.302

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Beheervergoeding

Met N.V. NOM is een beheervergoeding overeengekomen voor de duur van 15 jaar. De restantverplichting op balansdatum bedraagt ca. € 3,2 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen betrekking heeft op het volgende boekjaar.

Stortingsverplichting

Ultimo 2023 is er geen bedrag aan stortingsverplichtingen gecommiteerd.

403-verklaring

Inzake alle 100% geconsolideerde deelnemingen is een 403-verklaring afgegeven (artikel 2:403 van het Burgerlijk Wetboek). Hiermee is de Drents Holding B.V. hoofdelijk aansprakelijk voor alle openstaande en latere schulden uit rechtsverhoudingen aangegaan door de dochters Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V.

Fiscale eenheid

De Drentse Holding B.V. vormt een fiscale eenheid met de dochters Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V. De Drentse Holding is daarom hoofdelijk aansprakelijk voor belastingschulden van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening

19. Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2023 waren er geen werknemers in dienst van de Drentse Holding B.V. (2022: 0).

Het resultaat uit deelnemingen betreft het saldo van de resultaten van Drents Ontwikkelfonds B.V. en Drents Innovatiefonds B.V.

Assen, 23 april 2024

Directie:

Dhr. R. Drees

Dhr. C.M. de Jong

(namens N.V. NOM)

Raad van Commissarissen:

Mevr. R. Lubbers-Hilbrands (voorzitter)

Mevr. H. Kramer

Dhr. H. ten Hulscher

05 Overige gegevens

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

In artikel 27 van de statuten is bepaald dat de algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen. De houders van de preferente aandelen hebben recht op een dividenduitkering voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moet worden aangehouden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders van Drentse Holding B.V.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Investeringsfonds Groningen B.V. te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Investeringsfonds Groningen B.V. per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2023;
2. De winst- en verliesrekening over 2023; en
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
4. De toelichting op de balans;
5. Een overzicht van de Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen; en
6. De toelichting op de winst- en verliesrekening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Investeringsfonds Groningen B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het verslag van directie en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 10 april 2024

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

D.E. Engwerda RA

06 Profielschets Raad van Commissarissen

Profielschets Raad van Commissarissen

Mw. drs. Roelie Lubbers-Hilbrands RA (voorzitter)

Mevrouw Lubbers-Hilbrands is geboren en getogen in Drenthe. Na haar opleiding tot Registeraccountant aan de Nivra Universiteit Nyenrode heeft zij bij diverse accountantsorganisaties gewerkt. Laatstelijk (tot november 2018) als partner bij Deloitte Accountants. Zij richt zich momenteel op adviesopdrachten op met name financieel en strategisch gebied, op toezichthoudende functies en op projectmanagement. Zij is toezichthouder bij:

- DLE Natura Uitvaartverzekeringen N.V. te Emmen (lid RvC)
- Stichting RTV Drenthe en Stichting Mediareclame Drenthe (lid RvT)
- Cogas Holding N.V. (lid RvC, voorzitter auditcommissie)
- Stichting Interzorg Noord-Nederland (lid RvC en lid auditcommissie)
- Countus Accountants + Adviseurs B.V. (lid RvT, lid commissie kwaliteit, voorzitter auditcommissie)

Mevrouw Lubbers is daarnaast STAK-bestuurder van beleggingsfondsen in vastgoed en scheepvaart bij Hanzevast. Zij is verder maatschappelijk actief in diverse functies bij verschillende organisaties op het gebied van sport en cultuur.

Mw. Haskia Kramer

Mevrouw Kramer heeft een ruime ervaring in de Toerisme & Hospitality branche. Zij is ruim 32 jaar als Commercieel Directeur en eigenaar betrokken geweest bij Inter Noord Reizen. Daarnaast is zij mede-oprichter en -initiatiefnemer van TravelNoord en is zij co-founder van Groningen Connect B.V.. Middels haar eigen onderneming Haskia! is zij op dit moment community manager bij Generation Hospitality van Noorderpoort.

Daarnaast is mevrouw Kramer:

- Bestuurslid bij de Vereeniging van Handelaren anno 1847 en
- Lid RvT Stichting Service Appartementen Oranjewoud

Dhr. Henk ten Hulscher

De heer Ten Hulscher studeerde Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. In zijn carrière was hij historicus, ondernemer en bestuurder. Tot en met 2022 was hij Wethouder van de gemeente Meppel. Hij was hierbij verantwoordelijk voor de portefeuilles Financiën, Economie, Cultuur, Jeugdzorg, WMO en Werk en Inkomen. De heer Ten Hulscher vervult de volgende nevenfuncties:

- Commissaris bij Wetland Wonen (t/m 02-2023).
- Voorzitter Museum Heerenveen
- Bestuurslid stichting Theaterproductiehuis Mevrouw Ogterop
- Voorzitter Rotary Meppel

07 Profielschets Investeringscomité

Profielchets Investeringscomité

Mw. mr. Cathalijne Elings (voorzitter t/m 31 december 2023)

Na haar studie fiscaal recht heeft mevrouw Elings diverse adviseurs-, management- en directiefuncties vervuld bij zowel Coopers&Lybrand (voorloper van PwC) als ING. Tevens is zij Commercieel Directeur geweest van Dierenpark Emmen. Mevrouw Elings heeft ervaring als toezichthouder. Tegenwoordig is zij werkzaam als coach, trainer en consultant via Da's Typisch B.V. Voorts is zij voorzitter van het bestuur van Stichting erven A. de Jager en bestuurslid van de Stichting aandelen Libau (NNZ te Groningen).

Mw. Henriëtte Herbschleb-Vaalburg

Mevrouw Herbschleb heeft diverse management- en directiefuncties binnen de bancaire sector vervuld en is op dit moment zelfstandig ondernemer en toezichthouder. Thans is zij onder meer programma directeur van Dutch Techzone waarbij zij inzet op de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en de overheid gericht op de maakindustrie en is zij betrokken bij Regiodeal Zuid- en Oost Drenthe. Daarnaast is mevrouw Herbschleb lid van de stuurgroep Skill4future, ambassadeur van de gemeente Hardenberg, lid van het ambassadeursnetwerk burgemeester Hoogeveen en lid van het bestuur VNO-NCW Groningen.

Dhr. Bjorn Cramer

De heer Cramer is een ervaren accountant/fiscalist. Hij heeft ruime ervaring als relatiebeheerder en eindverantwoordelijk accountant bij een landelijk accountantskantoor. Momenteel is hij werkzaam als Lead Finance bij Bossers en Cossen, een ICT bedrijf in Groningen. De heer Cramer is vanuit die rol betrokken bij Dataconfetti, waarmee geïnvesteerd wordt in Groningse ICT gerelateerde start- en scale-ups. Zijn rol is daarbij voornamelijk gericht op coaching & advies op het gebied van financiële, fiscale en juridische processen.

08 Bijlagen

Bijlage 1 Participaties en leningen

Participaties en leningen tabel

	Sinds #	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal FTE
 mydatafactory	2019 1	AAH Investments B.V. , Meppel, Achtergestelde lening en aandelenkapitaal	Het maken en aanbieden van softwareoplossingen voor grote ondernemingen, waarbij productiedata wordt opgeschoond en wordt verrijkt met informatie. www.MyDataFactory.com	15,1	14,2
	2019 2	Campooz Group B.V. , Assen, Achtergestelde lening en aandelenkapitaal	Het ontwikkelen en verkopen van vouwwagens en luifels. www.campooz.com	23,6	32
	2021 3	Dijkmeer Holding B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het opvangen van kinderen van 8 weken tot 13 jaar oud. Dat betreft kinderopvang (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en voorschool (de voormalige peuterspeelzaal). https://www.kdvmeerdijk.nl		19
	2023 4	Distribugs B.V. , Meppel, Lening	Het verwerken en ontwikkelen van eiwitproducten uit insecten met een focus op circulair, penvoerder/aanjager van Fieldlab circulair ondernemen. www.distribugs.nl		1,5
	2022 5	Dotts Holding B.V. , Emmen, Lening	Het exploiteren van een volwaardig fulfilment center en verhuren van kantoorruimtes. https://www.punt-uit.nl/		20,7
	2018 6	Goedemorgen Holding B.V. , Paterswolde, Achtergestelde lening	Het realiseren van kleinschalige woonhuizen voor ouderen met dementie. www.goedemorgen.nl		18

	Sinds #	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal FTE
 Hulsebosch Machines	2018 7	Hulsebosch Machines B.V. , Tynaarlo, Achtergestelde lening	Het inkopen van oude machines om ze te repareren waarna ze weer doorverkocht kunnen worden. www.hulseboschvof.nl		3
 i-beheer <i>Laat ICT voor u werken</i>	2015 8	I-Beheer Groep B.V. , Coevorden, Achtergestelde lening	ICT dienstverlening www.i-beheer.nl		6,75
 wadudu insecten centrum	2023 9	Katell B.V. , Beilen, Achtergestelde lening en aandelenkapitaal (sinds 2020 in: Wadudu Holding B.V.)	Het houden van insecten, het opfokken van insecten en het vermeerderen van insecten, inkoop en verkoop van insecten en insect gerelateerde producten. www.wadudu.eu	20%	17,6
 SN STRAND NIJSTAD	2019 10	Lido Drenthe B.V. , Hoogeveen, Achtergestelde lening	Het exploiteren van een dagrecreatie in de vorm van een strand, duikschool, (outdoor)fitness, multifunctioneel activiteitenterrein, amfitheater en BBQ plekken. www.strandnijstad.nl		1
 MedHemScience	2018 11	MedhemScience B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het produceren en verkopen van medische apparaten. www.medhemscience.com		3,6
 ELENHORST ALSTROEMERIA KWEKERIJ	2019 12	Melenhorst V.O.F. , Erica, Achtergestelde lening	Het kweken, veredelen en verkopen van Alstroemeria's. www.kwekerijmelenhorst.nl		9
 GREENWALL duurzame geluidsschermen	2018 13	Riantina BV (Greenwall B.V.) , Beilen, Achtergestelde lening	Het maken van duurzame erfafscheidingen die tot doel hebben de gebruiker rust en privacy te geven. www.greenwall.nl		3

	Sinds #	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal FTE
	2020	14 Senbis Group B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het onderzoeken en ontwikkelen van nieuwe kunststof toepassingen waaronder polymere vezels en haren, alsmede het produceren daarvan, het participeren in kenniscirculatie op het gebied van polymeren en het initiëren van innovatieve projecten. www.senbis.com		12,4
	2023	15 Ter Bron Groep B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het ontwerpen, ontwikkelen en exploiteren van put service technologie. https://www.terbron.nl/		4
	2021	16 Tiny Parks Drenthe B.V. , Utrecht /Hoogersmilde, Achtergestelde lening	Het exploiteren van tiny houses. https://www.tinyparks.nl/tinyparks-reenwissel/		2
	2016	17 Tool-Tech Holding B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het ontwerpen en produceren van matrijzen ten behoeve van kunststofindustrie. www.toolingholland.nl		44
	2019	18 Urban Jump B.V. , Emmen, Achtergestelde lening	Het exploiteren van een trampolinepark, met verschillende area's en een indoorspeeltuin. www.urbanjump.nl		8,8
	2023	19 WW Management B.V. , Ruinerwold, Aandelenkapitaal (sinds 2018 in: <i>Beheermaatschappij Weerman B.V. - Metaalindustrie Waelbers B.V.</i>)	Het ontwikkelen en produceren van hoogwaardige metaalproducten. www.waelbers.com	10%	22,1